

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра економіки підприємства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри економіки підприємства

 проф. Світлана УРБА

"30" серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ"

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітній рівень другий "магістерський" рівень

галузь знань 07 "Управління та адміністрування"

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

(шифр і назва напрямку підготовки)

освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

факультет Економічний

(назва факультету)

2022 – 2023 навчальний рік

"Фінансовий механізм розвитку бізнесу". Робоча програма навчальної дисципліни для студентів галузі знань 07 "Управління та адміністрування" спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – 11 с.

Розробники: Магас В.М., кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства
Лисий І.В., кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства.

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр, назва)	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2		<i>2-й</i>	<i>1-й</i>
Загальна кількість годин - 90		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5,5	Освітня програма <u>«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u> Освітній ступінь: <i>магістр</i>	<i>Лекції</i>	
		<i>16 год.</i>	<i>8 год.</i>
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>8 год.</i>	<i>6 год.</i>
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>0 год.</i>	<i>0 год.</i>
		<i>Самостійна робота</i>	
		<i>66 год.</i>	<i>76 год.</i>
		<i>Індивідуальні завдання:</i> <i>0 год.</i>	
		Вид контролю: <i>залік</i>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми здобуття освіти – 1 : 2,75;
- для заочної форми здобуття освіти – 1 : 5,43.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни "Фінансовий механізм розвитку бізнесу" є надання студентам теоретичних знань та практичних навиків використання та управління фінансовими методами та інструментами, задля своєчасного та економічного задоволення потреб підприємства у фінансових ресурсах, достатніх для забезпечення визначених темпів його розвитку та/чи реалізації окремих його бізнес-проектів.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення теоретичних основ фінансового механізму розвитку бізнесу;
- узагальнення набутих знань з управління фінансами підприємства;
- вивчення внутрішніх та зовнішніх джерел і механізмів фінансування бізнесу;
- вивчення фінансового механізму здійснення інвестиційної діяльності;
- вивчення основ управління капіталом підприємства;
- вивчення системи управління фінансовими ризиками.

У результаті вивчення дисципліни студент набуває:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.
СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- суть фінансового механізму розвитку бізнесу;
- основи управління фінансами підприємства;
- внутрішні та зовнішні джерела і механізми фінансування бізнесу;
- основи управління капіталом фінансовими ризиками підприємства.

Вміти:

- оцінювати фінансовий стан підприємства та прогнозувати показники фінансової звітності;
- визначати потребу у фінансових ресурсах підприємства;
- виділяти основні джерела фінансування підприємства та окремих бізнес-проектів;
- вибирати фінансові інструменти та механізми фінансування;
- забезпечувати ліквідність та фінансову стійкість підприємства;
- визначати показники доцільності та фінансові джерела реалізації інвестиційних проектів;
- оцінювати фінансові ризики та проводити управління ними.

Програмні результати навчання:

ПРН 1.	Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.
ПРН 2.	Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.
ПРН 3.	Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
ПРН 4.	Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
ПРН 5.	Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.
ПРН 6.	Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи управління фінансами підприємства

Тема 1. Теоретичні основи фінансового механізму розвитку бізнесу

Суть, мета та завдання фінансового механізму розвитку бізнесу. Джерела фінансових ресурсів та фінансові інструменти розвитку бізнесу. Фінансова стратегія розвитку бізнесу.

Тема 2. Організація та управління фінансовою діяльністю на підприємстві

Суть та завдання аналізу фінансового стану підприємства. Поняття, мета, завдання та значення аналізу фінансового стану підприємства. Методологія проведення аналізу фінансового стану підприємства. Показники фінансового стану підприємства. Загальні принципи фінансового планування. Планування доходів, видатків та фінансових результатів діяльності підприємства. Планування руху грошових коштів. Прогнозування балансу підприємства та визначення додаткової потреби у фінансових ресурсах.

Тема 3. Оперативне фінансове управління на підприємстві

Оперативне фінансове планування. Тотальне управління грошима як система. Управління грошима в маркетингу. Управління запасами. Збір дебіторської заборгованості. Щоденне управління грошима. Вибір банку і робота з ним.

Змістовий модуль 2. Основні складові фінансового розвитку бізнесу

Тема 4. Внутрішні джерела та механізми фінансування бізнесу

Початковий капітал засновників. Чистий прибуток та грошові фонди. Вибір оптимальної моделі оподаткування. Додаткова та поворотна фінансова допомога від засновників. Кошти від продажу ліквідних активів. Залучення зовнішніх інвесторів.

Тема 5. Зовнішні джерела та механізми фінансування бізнесу

Кредити банків, позики кредитних спілок, ломбардів, інвестиційне кредитування. Франчайзинг та венчурне фінансування. Програми співпраці з професійними учасниками фінансового ринку. Страхове відшкодування. Лізинг, факторинг, форфейтинг.

Тема 6. Фінансовий механізм інвестиційної діяльності.

Довгострокові цілі та стратегії розвитку як основа визначення напрямків інвестиційної політики підприємства. Значення реальних і фінансових інвестицій для розвитку

підприємства. Розробка інвестиційного проекту (життєвий цикл інвестиційного проекту). Оцінка доцільності інвестицій. Вибір варіантів фінансових інвестицій. Формування інвестиційного портфелю, його склад і управління його структурою. Фінансові джерела інвестиційних ресурсів.

Тема 7. Основи управління капіталом підприємства

Поняття та структура капіталу підприємства. Вартість капіталу підприємства. Управління капіталом підприємства. Шляхи оптимізації структури капіталу підприємства. Джерела збільшення капіталу підприємства. Банківське кредитування діяльності підприємств. Формування та розподіл прибутку підприємства

Тема 8. Управління фінансовими ризиками

Поняття ризику, класифікація ризиків. Основні види фінансових ризиків, які супроводжують діяльність підприємства. Ризики непередбачених витрат і перевищення кошторису витрат на виробництво. Ризики незабезпечення господарської діяльності необхідним фінансуванням. Ризики, пов'язані з вкладенням капіталу (інвестиційні ризики). Процес управління ризиком. Розробка стратегії і тактики управління ризиком. Розробка і здійснення конкретних процедур управління ризиком. Якісна і кількісна оцінки ризиків. Методи кількісної оцінки ступеня ризику. Напрямки і шляхи мінімізації ризиків. Страхування фінансових ризиків.

4. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи управління фінансами підприємства								
Тема 1. Теоретичні основи фінансового механізму розвитку бізнесу	11	2	1	8	11,5	1	0,5	10
Тема 2. Організація та управління фінансовою діяльністю на підприємстві	13	2	1	10	11,5	1	0,5	10
Тема 3. Оперативне фінансове управління на підприємстві	11	2	1	8	11,5	1	0,5	10
Разом – зм. модуль 1	35	6	3	26	34,5	3	1,5	30
Змістовий модуль 2. Основні складові фінансового механізму розвитку бізнесу								
Тема 4. Внутрішні джерела та механізми фінансування бізнесу	11	2	1	8	11	1	1	9
Тема 5. Зовнішні джерела та механізми фінансування бізнесу	11	2	1	8	11	1	1	9
Тема 6. Фінансовий механізм інвестиційної діяльності.	11	2	1	8	11	1	1	9
Тема 7. Основи управління капіталом підприємства	11	2	1	8	11	1	1	9
Тема 8. Управління фінансовими ризиками	11	2	1	8	11	1	0,5	9,5
Разом – зм. модуль 2	55	10	5	40	55	5	4,5	46
Усього годин	90	16	8	66	90	8	6	76

5. Темі семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<i>не передбачено навчальним планом</i>		

6. Темі практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні основи фінансового механізму розвитку бізнесу	1	0,5
2	Внутрішні та зовнішні джерела і механізми фінансування бізнесу	1	0,5
3	Фінансовий механізм інвестиційної діяльності.	1	0,5
4	Управління капіталом та фінансовими ризиками підприємства	1	1
5	Теоретичні основи фінансового механізму розвитку бізнесу	1	1
6	Внутрішні та зовнішні джерела і механізми фінансування бізнесу	1	1
7	Фінансовий механізм інвестиційної діяльності.	1	1
8	Управління капіталом та фінансовими ризиками підприємства	1	0,5

7. Темі лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	<i>не передбачено навчальним планом</i>		

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента передбачає опрацювання рекомендованої літератури та підготовку до аудиторних занять, поглиблене вивчення окремих аспектів фінансування бізнесу, підготовку індивідуальних завдань та контрольних заходів (складання змістових модулів та екзаменів).

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні основи фінансового механізму розвитку бізнесу	8	10
2	Організація та управління фінансовою діяльністю на підприємстві	10	10
3	Оперативне фінансове управління на підприємстві	8	10

4	Внутрішні джерела та механізми фінансування бізнесу	8	9
5	Зовнішні джерела та механізми фінансування бізнесу	8	9
6	Фінансовий механізм інвестиційної діяльності	8	9
7	Основи управління капіталом підприємства	8	9
8	Управління фінансовими ризиками	8	9,5

9. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань передбачає підготовку рефератів з тематики навчальної дисципліни та їх представлення на практичних заняттях.

Студент має право самостійно обирати тему реферату. Вибір здійснюється, виходячи з науково-практичних інтересів студента, її актуальності та можливостей отримання потрібної інформації.

При виборі теми реферату студент керується проблематикою, піднятою на лекційних та практичних заняттях, або може пропонувати власну тему, за умови її актуальності та відповідності меті та завданням вивчення навчальної дисципліни.

Варіанти тем рефератів

1. Порядок збільшення статутного капіталу унітарного підприємства.
2. Порядок збільшення статутного капіталу господарського товариства.
3. Внутрішні джерела фінансових ресурсів підприємства.
4. Аналіз фінансового стану підприємства.
5. Планування фінансових результатів діяльності підприємства.
6. Прогнозування грошового потоку від діяльності підприємства.
7. Формування та розподіл прибутку підприємства.
8. Зовнішні джерела фінансових ресурсів підприємства.
9. Оперативний лізинг як інструмент розвитку бізнесу.
10. Фінансовий лізинг як інструмент розвитку бізнесу.
11. Порядок отримання банківського кредиту.
12. Комерційний кредит як джерело фінансових ресурсів підприємства.
13. Види банківського кредитування.
14. Інструменти фінансування бізнесу.
15. Факторинг і форфейтинг як інструменти фінансування міжнародних бізнес-операцій.
16. Корпоративне венчурне фінансування.
17. Показники оцінка доцільності інвестицій.
18. Вибір варіантів фінансових інвестицій.
19. Формування інвестиційного портфелю, його склад і управління його структурою.
20. Фінансові джерела інвестиційних ресурсів.
21. Вартість капіталу підприємства.
22. Шляхи оптимізації структури капіталу підприємства.
23. Джерела збільшення капіталу підприємства.
24. Поняття ризику, класифікація ризиків.
25. Основні види фінансових ризиків, які супроводжують діяльність підприємства.
26. Процес управління ризиком.
27. Розробка стратегії і тактики управління ризиком.
28. Розробка і здійснення конкретних процедур управління ризиком.
29. Якісна і кількісна оцінки ризиків.
30. Методи кількісної оцінки ступеня ризику.
31. Напрямки і шляхи мінімізації ризиків.
32. Страхування фінансових ризиків.

Обсяг змістової частини реферату – 3 сторінки (шрифт - Times New Roman 12, ординарний міжрядковий інтервал).

10. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчального матеріалу є:

- метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);
- метод практичного засвоєння курсу з допомогою розв'язування задач та розгляду проблемних ситуацій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні заняття);
- метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді поглибленого вивчення рекомендованої літератури, написання рефератів та їх презентації з метою конкретизації й поглиблення базових знань, здобуття необхідних умінь та практичних навичок;
- методи усного та письмового контролю (практичні заняття та самостійна робота).

11. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- ✓ поточне опитування після вивчення кожної теми з врахуванням самостійної роботи та практичних занять;
- ✓ оцінка за самостійну роботу над вивченням теоретичного матеріалу;
- ✓ підсумковий контроль (залік).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів за поточну успішність становить 50 балів.

Максимальна оцінка за реферат становить 15 балів. При цьому враховується: вчасність його подання, тобто до розгляду відповідної теми на практичних заняттях (2 бали), якість оформлення (2 бали), ступінь розкриття теми (8 балів), рівень його представлення – 3 бали.

10 балів – за відвідування практичних занять (допускається один пропуск).

10 балів – поточне оцінювання на практичних заняттях.

Для отримання заліку потрібно набрати не менше 25 балів. При диференційованому заліку сума балів, набрана при поточному оцінюванні, - подвоюється.

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
10	15	15	10	10	15	15	10	

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
35-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- Опорний конспект лекцій.
- Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
- Нормативні документи.
- Ілюстративні матеріали.

14. Рекомендована література

Базова:

1. [Закон України "Про фінансовий лізинг" від 4 лютого 2021 року № 1201-ІХ.](#)
2. [Національне положення \(стандарт\) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 № 73. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868](#)
3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс , 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2014. — 656 с.
4. Нікбахт Е., Гропеллі А. Фінанси /Пер.з англ. В.Ф. Овсієнка та В.Я. Мусієнка. – К.: Основи, 1993.–383 с.
5. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.М. Поддєрьогін, Л.Д. Буряк, Н.Ю. Калач та ін. – К.: КНЕУ, 2011. – 294 с.
6. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2015. – 536 с.
7. Хиггинс, Р. Финансовый менеджмент: управление капиталом и инвестициями / Р. Хиггинс; Пер. с англ. А.Н. Свирид. – М.: Вильямс, 2013. – 464 с.

Додаткова

8. Измерение результативности компании / On measuring corporate performance. Harvard business review. М.: АЛЬПИНА, 2006. 220 с.
9. Савчук В.П., Прилипко С.И. Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учебное пособие. – К.: Абсолют-В, Эльга, 2019. – 304 с.

10. Шапкин А.С. Экономические и финансовые риски. Оценка, управление, портфель инвестиций. 4-е издание. М.: ДАШКОВ И К, 2016. – 543 с.
11. Энциклопедия финансового риск-менеджмента. 2-е изд., испр.и доп. /Под ред. А. А. Лобанова, А. В. Чугунова. М.: АЛЬПИНА, 2015. 878 с.
12. Этрилл П. / Peter Atrill Финансовый менеджмент для неспециалистов. 3-е изд. / Financial Management for non-specialists /. – СПб: ПИТЕР, 2016. – 608 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://vidi-leasing.com.ua/ua/finance/operative-leasing>
2. <https://sdm-partners.com/novyny/statti/operating-and-financial-leasing-differences/>
3. <https://avisleasing.com.ua/blog/operativniy-lizing-v-ukraine>
4. <https://financer.com.ua/wiki/leasig/>
5. <https://tekom-lease.com.ua/shho-take-lizing/>